

Veliko srce

Spisal [prof. dr. Miro Cerar](#)

V času, ki ga zaznamuje spomin na našega pesniškega velikana Franceta Prešerna, si vsako leto zastavljamo vprašanja, s katerimi izkazujemo radovednost in spoštovanje do človeka, ki je, kot temu običajno in vzneseno rečemo, dosegel nesmrtnost in večno slavo. Tokrat se vprašajmo, kaj je njegovo največje darilo vsem nam, njegovim narodnim potomcem, pa tudi celotnemu širnemu svetu. Ali je to njegov Krst pri Savici, morebiti Sonetni venec ali pa Zdravljica, katere del je danes besedilo slovenske državne himne? Kateri je torej najpomembnejši del njegove umetniške in človeške zapuščine.

Odgovorov je lahko seveda veliko. Moj odgovor je: veliko srce! Prešeren nam je v svojih delih zapustil toliko srčnega hrepenenja, bolečine in vere, da se lahko iz tega vira napajamo še danes. Njegovo srce je na preprosti človeški ravni romantično trpelo in hrepenelo po neuresničljivi zemeljski ljubezni, na umetniški ravni je svoje trpljenje povzdignilo in prelilo v najvišji pesniški izraz, na ravni družbenega udejstvovanja pa se je izrazilo v domoljubnih in humanih vsebinah, ki Prešerna utemeljeno povzdigujejo v velikega Slovenca.

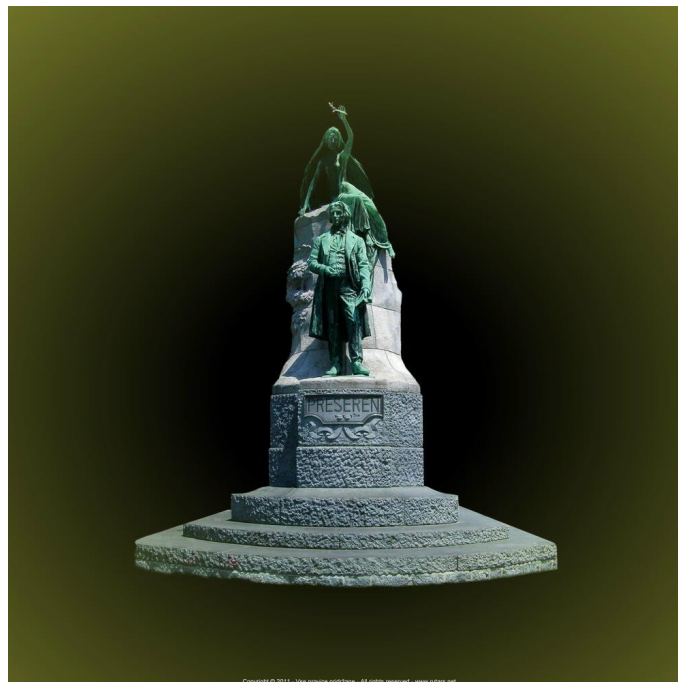
Mozaik p. Mirka I. Rupnika »Neiztrohnjeno srce« na čelni fasadi hiše na Opekarski cesti v Ljubljani.

Danes nam Slovencem vedno bolj primanjkuje ravno srca. Ne toliko v smislu srčne kulture, čeprav nas tudi v tem pogledu vedno močnejše najedata egocentrizem in brezbržnost. Težava je predvsem v vedno večjem pomanjkanju hrepenenja in radosti. Stanje duha v družbi je nadvse skrb zbujajoče, kar se na površinski ravni kaže predvsem v ekonomski in socialni krizi, na globljih ravneh pa v vrednotni zmedi, negotovosti, v vsesplošnem in dramatičnem porastu nezaupanja državljanov v državne in nekatere druge družbene institucije ter v vedno bolj resignirani držki ljudi, ki so enostavno siti vseh tistih političnih, gospodarskih in drugih elit, ki se ukvarjajo pred sem same s sabo ter se ob tem v posmeh ljudstvu pogosto obnašajo še nedostojno, negospodarno ali celo koruptivno. Ljudje bi se zagotovo pogumneje in z večjim razumevanjem soočili z ekonomsko in socialno krizo, če bi to krize ne spremljalo toliko utemeljenih dvomov o sposobnosti, delavnosti, dobronamernosti, poštenosti in družbeni odgovornosti mnogih pomembnih nosilcev oblasti in kapitala.

Seveda so tudi drugačni voditelji. Takšni, ki niso izgubili stika z ljudmi in odgovorno ter uspešno opravljajo svoje delo. Toda teh je ta hip bistveno premalo. Premnogim posameznikom, ki so v političnih, finančnih, ekonomskih in drugih vrhovih družbe, so zaspala njihova srca. To pomeni, da je uspavana njihova emocionalna in socialna inteligenca ter etična zavest, kar vse se prenaša tudi na ljudstvo. Brez teh lastnosti pa družba ne more biti dolgoročno uspešna.

Brez ustreznega socialnega čuta ter zavezanosti temeljnim etičnim standardom tudi demokratični politični sistem in pravna država, kot nadvse dragoceni družbeni dobrini, ne moreta zagotoviti pogojev za zadostno ekonomsko uspešnost, družbeno pravičnost ter nenazadnje socialno varnost. Smo torej v situaciji, ko se moramo reševanja družbene krize lotevati hkrati na vseh družbenih področjih ter nivojih. Na površini, kjer doživljamo finančne, ekonomske in socialne probleme, se namreč ukvarjamo predvsem s simptomi, v globini, kjer je treba ponovno oživiti vsaj temeljne družbene vrednote in vrline, pa moramo izkoreniniti prave vzroke sedanje družbene bolezni, ki jo imenujemo kriza. Potrebujemo predvsem več medsebojnega spoštovanja, zaupanja in elementarne poštenosti. Seveda je dobrodošlo še marsikaj več, toda že navedene tri vrednote lahko družbi povrnejo toliko kohezivnosti in upanja, da bodo ponovno oživela tudi človeška srca in z njimi volja do dela, do podjetniškega, umetniškega in drugačnega ustvarjanja ter do medsebojne pomoči.

Za preseganje sedanjega težavnega stanja potrebujemo Slovenci na kolektivni ravni predvsem pogumno in veliko srce. Takšno, ki nas bo v duha Prešerna kot umetnika in domoljuba inspiriralo in poneslo k večjim in velikim mislim in dejanjem. Ne le na področju politike, znanosti, gospodarstva, kulture ali športa, pač pa tudi na področju občutljivih medčloveških vrednot, vrlin in odnosov. Če bomo pri tam sodelovali vsi, bomo zagotovo uspešni. Navsezadnje smo odgovorni ne le pred prihodnjimi rodovi, pač pa tudi pred Prešernom in vsemi

Spomenik Francetu Prešernu v Ljubljani.

drugimi našimi predniki, ki so požrtvovalno tlakovali težko pot do naše (med)narodne emancipacije in prelepe domovine.

Kot Ljubljančan sem še posebej vesel Prešernove prisotnosti v naši razvijajoči se prestolnici. Veseli me, da je Ljubljana vedno bolj zanimiva tudi za tuje obiskovalce, ki se lahko na Prešernovem trgu seznanijo življenjskim delom in narodnim pomenom našega velikana. Prešernova podoba je postavljena v samo jedro našega mesta. Naj nam tam še naprej izžareva pesnikov srčni navdih in idejo prijateljstva, ki jo v teh in prihodnjih časih še kako potrebujemo.

Prispevek je bil prvič objavljen v januarski številki Ljubljane 2011, na tej pa z avtorjevim dovoljenjem!

01/2011

Copyright © 2011 - Vse pravice pridržane - All rights reserved - www.rutars.net